

Gornia Šlezija

BENETKE, 15. V Benetkah je stavka skoraj splošna. Pridružili so se ji vsi delavci razen poštinih in brzojavnih uslužbencev. Včeraj zvečer je prišlo med fašisti in stavkajočimi železničarji do spopada. Nasprotniki so rabili revolta verje in bombe. Ena oseba je bila ubita.

V Jugoslaviji se vršijo sedaj važni in odločilni boji za ustavo nove države. V glavnem gre za boj med centralistično in avtonomistično ureditvijo Jugoslavije. Centralisti hočejo na en mah odstraniti vse razlike med posameznimi pokrajini in uvesti enotno upravo po celi državi. Središče in težišče vse moči naj bi bilo osredotočeno v Belgradu, ki imej v zadevah posameznih pokrajin odločilno besedo. Centralisti so mnenja, da se s tako ustavo najhitreje odpravijo razlike med posameznimi plemeni in se

naimešneje izvede tudi notranje, kulturno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Avtonomisti pa trdijo, da je centralizem v sedanjih razmerah neuporabna, da je neizvedljiv in nemogoč. Centralizem je cilj, ki se bo vresničil šele tedaj, ko bodo socialni, gospodarski in kulturni pogoji zanj dani. Avtonomisti poudarjajo, da so žalbivo živeli posamezne pokrajine nove države stoletja v različnih gospodarskih in političnih razmerah, da so imele različno upravo, različne zakone, različno solstvo, različno vzgojo, kar je zapustilo v posameznih pokrajinah globoke sledove. Razlike se ne dajo kar čez noč izbrisati. Danes je naravnost nemogoče spraviti Makedonci

in več jih je bilo ranjenih. Včeraj so vlaki dohajali do Mestre, dočim so po drugih mestih redno vozili. Danes pa so se stavki pridružili tudi železničarji v Padovi, Vicenzi in Trevisu.

Pripravlja se nova pustolovščina proti Reki?

RIM, 15. Listu »Giornale d'Italia« poročajo iz Zeneve, da pripravljajo bivši reški legionarji, ki so se zatekli v Zenevo, novo pustolovščino proti Reki po zgledu nedavnega D'Annunzijevega pohoda. Organizator novega pohoda je baje mornariški častnik Rizzo.

Francija

Medzavezniška finančna konferenca odgojena

PARIZ, 14. Zavezniki se, kakor znano, še vedno niso zložili glede porazdelitve nemške odškodnine. Vprašanje bi se bilo moralo rešiti na novi konferenci. Toda medzavezniška finančna konferenca, ki se je imela vršiti v Londonu zadnje dni tega tedna, in katere se je moral udeležiti minister Bontini kot zastopnik Italije, je bila odgojena na nedoločen čas. Francoska vlada, ki je zahtevala to odgoditev, je izrazila tudi željo, da bi se sestanku zastopnikov zaveznikov vlad vršil v Parizu namesto v Londonu. Na vsak način se sestanke ne bo mogel dolgo odlašati, ker so važna vprašanja, ki čakajo rešitve. Ne bo šlo namreč samo za razdelitev milijarde mark v zlatu, ki jo je plačala Nemčija, temveč se bo razpravljalo o celim vprašanju odškodnine. Med drugim bo vprašano na dnevni red vprašanje kvote, k' je posebne važnosti za Italijo, katere zahteva, da se mora razdelitev izvršiti na podlagi kvot, določenih na oškodninskih, ki jo bo morala plačati Avstrija.

Druge zanimive točke programa prihodnje konferenca bo vprašanje menjalnih tečajev, katerih zadnja valovanja so se pripisala dejstvu, da je Nemčija plačala milijarde zlatih mark zaveznikom kupila dolarje, kateri so vsled tega porasli. Sedaj se bodo proučevali ukrepi, ki naj bi onemogočili ponovitev omenjenega dejstva.

Donavska konferenca

PARIZ, 15. Mednarodna donavska konferenca je odobrila določbe glede postopanja proti kršitvam policijskih predpisov za plovbo in je začela razpravljati o predpisih za reševanje zadev med posameznimi državami in donavsko komisijo.

Vprašanje postopanja proti bivšemu nemškemu cesarju pred francosko zbornico

PARIZ, 15. Radikalni poslanec Duplontier je vložil pri večeršnji seji poslanske zbornice interpelacijo, v kateri je vprašal vlado, kaj misli ukreniti, da se Versailleska mirovna pogodba izvrši, tudi kolikor se tiče Viljema II. in drugih zločincev, ki so se pregrešili proti človečnosti. Poslanec je dokazoval nujnost svoje interpelacije, katere izhaja iz smotnih razsodb, ki jih je izrekel sodišče v Lipskem pri obravnavah proti vojni zločincem. Ker je bil ministrski predsednik odsoten, se bo dan razprave o tej interpelaciji določil pozneje.

Loucheur poroča o svojem sestanku v Wiesbadnu

PARIZ, 14. Minister Loucheur je poročal na današnji seji svojim tovarišem o pogovorih, ki jih je imel z nemškim ministrom Rathenauom. Na sestanku sta razpravljala samo o vprašanjih, ki se tičejo odškodnine. — Ministrski svet je odobril načrt zakona za borbo proti hujškanju vojaštva k nepokorščini.

Turki proti razdelitvi turške zemlje med Francijo, Anglijo in Italijo.

PARIZ, 15. Veliki vezir Tewfik paša je imel pogovor z urednikom lista »Petit Journal«, kateremu je izjavil, da ne bodo Turki nikdar priznali razdelitve in razkosanja svoje zemlje.

»Carigradska in angorska vlada — je rekel veliki vezir — smatrate, da ima Turčija, kakor vse druge države sveta, pravico do narodne, politične in gospodarske neodvisnosti. Naš teritorialni program je znan. Ko bo vprašanje Smirne in vzhodne Tracije rešeno po naši želji, ne bo več nikakih ugovorov s strani Carigrada in Angore. Kar se tiče Dardanelskih vrat, smo pripravljani sprejeti pravično rešitev na podlagi londonskih sklepov. Z gospodarskega stališča ne moremo sprejeti dogovorov, ki so bili podpisani izven severske pogodbe med Francijo, Anglijo in Italijo, katere predvidevajo razdelitev azijske Turčije v vplivne zone. Mi nismo v Afriki. Prepričani smo, da smo potrebni sodelovanja evropskih kapitalistov, pripravljeni smo dovoliti kakor v minulosti in tudi še v prihodnosti, da se naša zemlja razdeli v vplivne zone.

Glede kemalistov je izjavil Tewfik paša, da so absolutno nepopolni v teh dveh točkah: 1. aneksija Smirne in Tracije; 2. odklonitev porazdelitve Male Azije v gospodarske vplivne zone. Vsa druga vprašanja so manj važna in bi se dala lahko rešiti.

Anglija

Angleške vojaške priprave proti Irski

LONDON, 14. Angleška vlada je baje sklenila ustaviti represalije proti irskim fenijancem, kar pa se ne sme tolmačiti kot znak, da se namerava angleška vlada vkloniti pred njimi. Podkralj in izvrševalni svet v Dublinu sta dobila navodila, iz katerih je razvidno, da stavlja angleška vlada fenijancem resen ultimatum; če fenijanci ne sprejmejo tekom enega meseca, to je do konca julija »Hommie rule«, ki je stopil v veljavo v Ulsterju, in ne jamčijo za njegovo lojalno izvrševanje, bo začela angleška vlada prve dni avgusta vojaško akcijo v velikem številu. Predvsem bo

proglasoeno obsedno stanje po vseh upornih pokrajinah.

Če bi fenijanci predlagali kako izpodbijanje »Hommie rule«, kakor je bil sprejet v westminsterskem parlamentu, bo angleška vlada prav rada upoštevala njihove predloge, ki pa ne smejo imeti avtonomije in zakonodajne svobode, kakor jo imajo velike kolonije.

Spor med lastniki in delavci kovinarskih podjetij

LONDON, 15. Pogajanja, ki so se vršila že dolgo časa med lastniki in delavci kovinarskih podjetij o znižanju plač, so se razbila. Plače se bodo znižale že jutri, kakor so bili sporočili lastniki podjetij.

Anglija misli na mirno posredovanje med Grki in Turki

LONDON, 15. Chamberlain je izjavil v dolnji zbornici, da vlada upa, da se ji bo sporazumno z zavezniki posredilo napraviti med Turki in Grki mir. Dasi so angleška oblastva v Carigradu podrejena izključno angleški vladi, se politika omenjenih držav določa sporazumno s francosko in italijansko vlado. Angleška vlada se ni obvezala, da bo Grke finančno in vojaško podpirala proti Turkom.

Anglija in Francija ter grško-turški spor

PARIZ, 15. »Temps« se bavi z razpravo, ki se je vršila v angleški dolnji zbornici o politiki angleške vlade glede grško-turškega spora. List pravi, da izhaja iz te razprave vtis, da so vse angleške politične stranke brez izjeme nasprotne vsakemu direktnemu ali indirektnemu vtičanju Anglije v anatolske zadeve. Kljub nekaterim protestom radi Carigrada je vendar splošno mnenje zato, da se morajo Angliji in Francozi sporazumeti o skupni politiki na bližnjem vzhodu. V tem oziru so se tudi že začela posvetovanja in gotovo je, da bodo nadvladala miroljubna stremjenja.

Grška

Proglas kralja Konstantina. Napoved ofenzive.

ATENE, 14. Kralj Konstantin je izdal pred svojim odhodom sledeči proglas: »Odhajam, da se postavim na čelo moje armade. Tam, kjer grško bori že stoletja, bodo borbe našega plemena, ki neodoljivo sili nasproti svoji usodi, z božjo pomočjo ovenčane s končno zmago. Z našim nadvladanjem v teh krajih mu bomo zagotovili sedaj, kakor so storiili nekdanji predniki, zmago vzhajajočih idealov svobode, enakosti in pravice. Preteklost našega plemena je vodnica našim četam in ravno ta preteklost čudovite kulture nam nalaga dolžnosti, katerih se vsi globoko zavedamo. Smemo tudi s ponosom povedati, da smo v stanu te dolžnosti tudi izpolniti. Neprimerne žrtve celokupnega grškega ljudstva nam podeljuje to pravico. Zaupajoč v božjo pomoč, v polni moči hrabre vojske in v neukrotljivo moč grške misli, grem tja, kamor me kličejo ta najvišja stremjenja grškega naroda.«

Azija

Burna seja v angorski skupščini

LONDON, 15. Listi so objavili brzojavko iz Carigrada, v kateri je rečeno, da je bila seja angorske skupščine, na kateri se je razpravljalo o zadržanju Turške nasproti Angliji, zelo burna. Poslanci so streljali eni proti drugim z revolverji. Mustafa Kemal je zagrozil, da bo odstopil.

Rusija

Trocki ukazal armadam, naj korakajo proti Vladivostoku

LONDON, 15. Iz Stockholma poročajo dne 13. t. m.: Neko poročilo iz Moskve, ki je šlo skozi Helsingsfors, pravi, da je Trockij ukazal nekoliko ruskim armadam, naj korakajo proti Vladivostoku.

Krasin o novi »gospodarski politiki« Rusije

PARIZ, 15. »Petit Parisien« je objavil pogovor, ki ga je imel neki njegov ročevalec z zastopnikom sovjetske vlade Krasinom. Krasin je podal značilne izjave o sedanji gospodarski in socialni politiki uradne sovjetske Rusije. O Leninu je rekel, da je slej ko prej prepričan, da bi se boljše vlada mogla trajno obdržati, samo pod pogojem, da izbruhne revolucija po zapadnih državah. »Mi smo vodili armado ruskih proletarcev — nadaljuje Krasin — kakor da bi bile proletarske armade — drugih državah imele enake uspehe. Odločno smo šli naprej. Danes vidi Lenin, da je prišel kot predstava naredka sam na sprednje položaje. Zato ne more ostati na sprednjih položajih in dasi je njegova komunistična vera čista kakor prej, se mora vendar iz strateških razlogov umakati. To je žalostno, toda neizogibno in Lenin ima pogum, da to tudi prizna za potrebno. Izpremenil je svojo taktiko. Mesto da bi se boril z notranjo opozicijo, t. j. s kmeti, se je odločil, da se z njimi pomiri. Isto taktiko rabi nasproti zunanji opoziciji, t. j. nasproti inozemskim kapitalistom.« Glede razmerja med Rusijo in zunanjim kapitalizmom je Krasin priznal, da Rusija resno računa na pomoč inozemskih kapitalistov. Ravno vsled te pomoči na se bo sovjetska oblast uveljavila, ker bodo inozemski kapitalisti iz Rusije izdelke, s katerimi se bodo dolžnosti potrebe ruskega kmeta. Dalje potrebuje Rusija tehnično pomoč in mnogo specializiranih, ki bi bili v stanu organizirati izkoriščanje neizmernega ruskega bogastva. »Tistim, ki jih una-mo potrebo, lahko povrnemo z zlatom, s sirovinami ali z dovoljenji za izkoriščanje ruskega bogastva. Naša vlada

ima to dobro stran, da ni obremenjena z dolgovi. Mi ne dolgujemo nič inozemstvu. Naš notranji dolg pa se bo plačal sam ob sebi, kajti mi bomo natisnili toliko denarja, da ne bo več nihče »moral« zanj. Tedaj bodo ljudje po lastni volji ta papir sežgali in položaj se bo razčistil.« Krasin je prepričan, da bo neizmerno rusko bogastvo privabilo inozemske kapitaliste h gospodarskemu sodelovanju s sovjetsko vlado. Kapitalisti bodo imeli masten dobiček, toda ta žrtev je potrebna in koristna, ker bo služila kot nepremagljiva vaba. »Videji boste — je zaključil Krasin — da se bo v kratkem času ustanovil ogromen mednarodni konsorcij za izkoriščanje našega bogastva. S pomočjo tega konsorcija bo sovjetska vlada povrnila Kusiš blagostanje, in bo tako premagala strahovite težkoče sedanjega hipa.«

Amerika

Ruske vojaške koncesije Zedinjenim državam

LONDON, 14. New-yorški poročevalec lista »Evening Standard« poroča o pogovoru z Vanderbildtom, bogatim Amerikancem, ki je dobil od ruske vlade vojaške, poljedelske in gozdne koncesije na ozemlju, katero obsega za nad 400 kvadratnih milj ozemlja, in sicer poluotok Kamčastko in obe pomorski bazi na Tihem Oceanu, oddani v trajen najem Zedinjenim državam.

Vanderbildt pravi, da je ena teh baz, Avatkal ogromen zaliv, v katerem bi lahko stalo vse brodove sveta. Zaliv je zaščiten po hribovih nad 500 metrov visokih, ki omogočajo boljšo obrambo te baze nego gibraltarske.

Druge baze je v bližini Vladivostoka in se lahko rabi za lahko brodogojstvo, zrakoplove in skladišča petroleja.

Trgovinska koncesija bo trajala 60 let. Pomorska koncesija je trajna in veličinske važnosti, ker Vanderbildt trdi po poročilih ruskih vojaških krogov, da ima posestnik Avatkalske pomorske baze kontrolo nad celim severnim delom Tihega Oceana.

Wilson se bo zopet povrnil v politično življenje

PARIZ, 15. »Chicago Tribune« javlja iz Washingtona, da je bivši predsednik Wilson izjavil, da se namerava zopet posvetiti politiki.

Nova resolucija za mir z Nemčijo in Avstrijo

WASHINGTON, 15. Predstavništvo je sprejelo s 305 glasovi proti 61 Porterjevo resolucijo o prenehanju vojnega stanja med Zedinjenimi državami ter Nemčijo in Avstrijo. Kljub temu bo ureditev tega vprašanja zahtevala še precej časa.

Pismo iz Belgrada

I. Belgrad, junija 1921.

Volitve v anektiranem ozemlju so zopet pokazale, kako se tukajšnji krogi živo zanimajo za te kraje. Ni bilo dneva, ko niso ta ali oni belgrajski list ali celo vsi prinesli vesti o tamošnji volilni kampaniji. Posebno fašistovski teror nad našimi volilci je zavzel v srbskih listih stalno mesto. Pripomniti je potrebno, da Srbi poznajo prav dobro Italijane, ki s svojim delovanjem prav nič ne pridobivajo na ugledu. Ker pa je bil teror res tako velik, so tukajšnji časopisi pisali, da dobi jugoslovanska narodna stranka mogoče samo 1 mandat. Res veliko veselje je zavladalo, ko je javil brzojav, da je izvoljenih 5 Jugoslovenov. Povedo so govorili o sijajni zmagi in disciplini naših Gorčanov, a nič manj se niso zgražali nad početjem fašistov v Trstu in Istri. In četudi nima Trst nobenega in Istra samo 1 jugoslovanskega zastopnika v Montecitoriu, vendar ni to prav nič škodilo da se tudi ti dve pokrajini smatrat v Belgradu slej ko prej za jugoslovenski.

Pa niso samo volitve vzbudile zanimanja tukajšnjih krogov za primorske kraje, temveč se vse sedaj bolj in bolj za nje zanimajo. To lahko najbolj potrde primorski Jugosloveni, ki živé v Belgradu; povsod jih sprejmejo z velikimi simpatijami in z ljubeznijo in vidi se, da zasledujejo Srbi res s pravim zanimanjem.

PODLISTEK

V. F. B.

V malem svetu

— Dober človek je, on ne more nikomur ničesar odreči, če ga je kdo kaj zaprosil na štiri oči. Ali, bolan je, v nevarnosti za življenje.

— Ali, tudi jaz in ti sva v nevarnosti... To je res in ne morem do njega.

— Če bi pa kdo drugi zaprosil mater v tvojem imenu, naj govori s stricem, ako bi se ta drugi njemu in nji vrge pred kolena, in jima predloži vso resnost nevarnosti — ali bi se dala ganiti, ali bi mogla to odreči tvoji zaročnici?

— Jaz ne vem, ni mi znano, kako mu je sedaj, ali se more še govoriti žnjim... a vendar je to edina nada, to sta moja edina prijatelja.

— Dobro, Rudolfi Ohrabri se in zaupaj v hitro pomoč, še danes odpojem v Gradec.

Pogledal je z velikim, obdujujočim pogledom. Odločno, pripravljena na vse in polna zaupanja — je stala pred njim in ne obraz je dobil izraz trdne volje. V njem samem se je vzbudila živa nada: saj mu je od prvega trenutka, ko jo je danes zagledal tu, govorila slutnja, da je to rešitev.

Bilo je že po eni uri popolnoči, ko je Dragan Krivošić odšel s svojo družbo iz Grand hotela ter krenil preko Jelčićevega trga

manjem dogodke v anektiranem ozemlju. Mnogi tega ne verujejo, ker se o tem mnogo ne kriči v svet, toda kdor Srbe pozna, vé, da oni ne kriče in razbijajo oken, ampak da je njihovo delo tiho in mirno, zato pa temeljito in vztrajno. Že pride čas, ko postane tudi to vsem vidno. Pa tudi iz drugih vzrokov se posebno Primorci tu dobro počutijo. Miselnje Srbov je širokogrudno, njih ljubezen do domovine je res prava in globoka; to je pa tudi ono, kar Primorce najbolj spominja na njihove kraje in na njihove ljudi. Seveda nočem s tem niti od daleč razžaliti Slovencev in Hrvatov.

Posebno Belgrad s svojim vrvenjem in — seveda cum grano salis vzeto — s svojim velikomestnim življenjem spominja na Trst. Res je, da je še mnogo, mnogo stvari v povoju in da je še mnogo znakov vojne, toda razmere se boljšajo s vsakim dnevom. Na ulici se čujejo vsi evropski jeziki, tujcev, posebej trgovcev je polno, med njimi še precej Italijanov. V zadnjem času se je tudi začelo pridno zidati, tako da postane Belgrad res tudi v svoji zunanji obliki veliko mesto. Življenje je sicer drago, toda hotel bi vedeti, kje je ceno?

Mnogo zabavljajo o naši prestolici in govore sploh o naših neurejenih razmerah, toda pri tem popolnoma pozabljajo, da je Srbija bila od leta 1912. naprej vedno v boju, da je bila od leta 1915. pod sovražno upravo. Še velike in stare države ne morejo okrevati od vojni posledic, pa se zahteva od mladje Jugoslavije, da postane kar čez noč vzor države. Ako je kdo tu živel delj časa, oziroma pride od časa do časa sem, mora priznati, da se je že mnogo naredilo in da je v vseh resna volja, da se razmere čim prej zboljšajo. Da, doseglo se je res že mnogo, kar pa je zopet dokaz, da je Jugoslavija država, ki ima polno zdravih življenjskih sil v sebi; da je sposobna za življenje.

Nekaj se ne sme pozabiti, da imamo mnogo zunanjih sil, ki delajo proti obstoju te države, katerim je ona nekak trn v očesu. Potem pride neobjektiven ali pa sovražni tujec in misli, da Srbi, Hrvati in Slovenci nočejo skupaj živeti, da vsak vleče na svojo stran. No, da, so razlike med posameznimi deli našega naroda, ki se javljajo v nesoglasjih. Stoletja in stoletja smo živeli ločeni eden od drugega, v nekoliko različnih državah, kjer se je s vsimi silami na to delalo, da bi eden drugega sovražil. Saj smo se še celo mi Slovenci delili v Kranjce, Primorce, Stajerce in Korošce in potem zopet v Tržičane, Ljubljance in itd. To je bila pač stara metoda! Toda oni, ki so nas tako vzgajali, so dosegli ravno nasprotni uspeh; oni so izginili, mi pa smo stvorili eno državo, ki pa še ni dosegla onih mej, ki odgovarjajo obsegu našega naroda.

Posledica tega odtujčevalnega dela se sedaj najbolj pozna pri polaganju temelja naše države, namreč pri debati o ustavi. Ravno te dni se vrši debata o specialnem delu jugoslovanske ustave in kakor mnogi predvidevajo, bo ustava sprejeta že pred Vidovim dnem, seveda ako ne pride od kakih posebnih notranje-političnih zapletljajev.

V konstituenti imamo — splošno vzeto — dve struji: centraliste in avtonomiste. Od teh pa želi vsak iz svojega stališča samo dobro državi in se vsak bori za državo, njeno edinstvo in njeno veličino; saj so še celo komunisti slavili uedinjenje kot veliki čin in so tudi v gotovem smislu seveda, nacionalisti.

Ni mogoče kar na splošno trditi, da je avtonomistični ali pa centralistični sistem za našo državo boljši; treba je namreč vzeti v poštev sedanjost in bodočnost. Res je, da se centralizem ne more kar čez noč vpeljati, da se je treba ozirati še na nekatere tradicije, ki so v tem ali onem delu našega naroda vko- renjene in ki se ne dajo kar tako izbrisati. Na drugi strani so pa zopet nekateri avtonomisti, ki si žele avtonomijo pokrajini bolj iz strankarskih interesov nego pa iz splošno-državnega interesa. In tudi tok debata ni pravzaprav dal mnogo stvarnih govorov za ta ali oni sistem; govori se mnogo preveč na splošno in mnogi govore tudi radi volice. Sicer pa je sam Pašić v svojem govoru poudarjal, da to ni vzor-ustava in da se

bo dalo še to in ono popraviti. Gotovo je eno: Ko bo ta ustava sprejeta, in to je skoraj gotovo, se bo ustavno vprašanje še nadalje razpravljalo. To pa ni prav nič nenavadnega in čudnega, ko se je v drugih državah ravno tako godilo; pomislimo samo na staro Avstrijo, kjer se je ustava tolikokrat popravljala in tudi menjala. Zato pa je upanje naših narodnih nasprotnikov, da nas bo ustavne vprašanje pokopalo, prezgodno veselje. Težkoče so res velike, toda ne nepremostljive in pri živostih našega naroda, spriči volje in misli o edinstvi teža naroda je misel o razpadu države naravnost absurdna. Kar pa je najbolj razveseljivo, je to, da se za misel edinstva naroda najbolj ogreva nova, mlada generacija, ki je bodočnost vsakega naroda.

Nekatere države so se uedinile s krvjo in mečem v roki, druge se še danes bore za edinstvo, pri nas pa jo je ves narod sam hotel. Da pa vse ni še popolnoma izvedeno, je kriva povojna revolucionarna doba, krivi so temu naši zunanji nasprotniki in krivo je temu še premalo spoznavanje samega sebe.

Jugoslavija se vidno konsolidira in to, kar se je pri sedanjih razmerah napravilo, je naravnost velikansko delo; ako ne bi bilo ene trdne volje, da ostanemo skupaj, in ako ne bi bilo ene življenjske sile v našem narodu, bi morali razpasti. Tako pa smo tu in ostanemo, kar naj služi našim narodnim nasprotnikom v resen opomin.

Padejo mi na um naravnost zlate besede g. dr. Wilfana: »Preživeli smo Hune, Avare in Turke, preživeli bomo tudi druge.«

Tergestinus.

Male vesti iz Jugoslavije

Bolezen kralja Petra se boljša. Zdravijo ga dr. Nikolajević, dr. Germanović in dr. Močanin. Poročilo o kraljevem zdravju se vsak dan brzojavno odpošlje regentu Aleksandru in princemžinji Jelini. General Zečević, ki je prvi kraljev adjutant, vsak dan obvesti o kraljevem zdravju ministrskega predsednika Pašića.

Vojne izgube Srbije in število prebivalstva v Jugoslaviji. Po poročilih mednarodnega statističnega urada v Kodažu je Srbija izgubila v vojnah od leta 1912. do 1918. ogromno število prebivalstva, t. j. 1.683.000 ljudi. Od teh je na bojnih poljih padlo 699.000 vojakov, pri umiku preko Albanije je poginilo 253.000 ljudi, Bolgari, Nemci in Avstrijci so ubili in pobesili 40.000 nebojevnikov, a za 320.000 je bilo porodov manj, kakor bi jih moralo biti. Ni potem čuda, da najnovejši popis prebivalstva Jugoslavije izkazuje samo 12.162.000 prebivalcev. Srbija sama (ključna je bila pred balkansko vojno) šteje samo 2.854.000 prebivalcev. Srba Srbija (krajši po balkanski vojni) 1.425.000. Ostale pokrajine jugos. države imajo sledeče število prebivalstva: Crna gora 450.000, Bosna in Hercegovina 1.899.000, Dalmacija 618.000, Hrvatska in Slavonija 2.619.000, Slovenija 685.000, Bačka, Banat in Baranja 1.600.000 prebivalcev.

Ustava se proglasi na Kosovem! Z vso gotovostjo se računa na to, da bo ustava v skupščini do konca tega meseca končnoveljavno sprejeta. Za ta slučaj ima ministrski predsednik Nikola Pašić namen prirediti velike svečanosti na Kosovem polju, katerih se udeležijo prestolonaslednik regent Aleksander z vso vlado, s poslanci ustavotvorne skupščine in zastopniki tujih držav. Na Vidov dan, 26. t. m. podpisuje regent Aleksander na slovesen način ustavo.

Z ljubljanskega vseučilišča. Za rektorja v bodočem šolskem letu je bil izbran redni profesor rimskega in zasebnega prava dr. Gregor Krek, kot pre-rektor bo posloval redni profesor matematike dr. Rikard Zupancič. Na pravniški fakulteti je bil voljen za dekana v bodočem šolskem letu redni profesor kazenskega prava dr. Metod Dolenc, a za modekarna redni profesor kanonskega prava dr. Rado Kušej.

Prepovedan Radičev organ. Kakor se je izvedelo, izide te dni vladna odredba, ki prepoveduje izdavanje Radičevega glasila »Dom« in frankovske »Hrvatske Misli«.

Grof Begouen pride v Ljubljano. Znani francoski novinar in sodružnik pariskega »Journala des Debats« grof Begouen namerava po zagrebških poročilih obiskati tudi Ljubljano, da upozna na politične, socialne in kulturne razmere Slovencev.

Sneli so svrtnike in posedli okoli okrogle mize. Bela plinova luč je razsvetljala prostor, enostavno in prazno, pravo nočno luknjo, ter padala na obzore te družbe — pretresene od nočnega zraka in blede vsled bdenja. Beli obraz Sofijin je bil sedaj blede kot zid, a njene temne oči so se izdale, če bolj v tem bledu. Mela je na sebi obleko iz spomladnega svega sukna, prirojeno ozko, tako, da so se izdalecine oblike, ne razkošne, marveč srednje obline. Ta je podajala njenemu telesu veliko gibčnost: nekoliko trenutkov je sedela mirno, premikala se na stolici sem in tja, ali gornji del telesa ji ni nikdar miroval — previjala se je kot kača. Smejala se je vedno, a samo z ustmi, zvonom glasom, kakoz vrsto belih in drebnih zobov. Ali, niti tedaj, ko se je smejala, niso njene oči postajale svetlejšje, ampak so ohranjale svojo temno barvo, ki je prihajala od nekega iz globine in se vrtela v globino. Njena tovarišica Lidija je bila polnejša in močnejša, plavalasa; pod gornjo ustnico je imela na desni strani bradavico, veliko kot zrno leče. Možki so govorili, da je to »pasma« in je posebno dražestna. Teja nazorja je moral biti tudi Roder, ker si je veliko prizadeval okoli nje ter ji posvečal svojo pozornost, kar jo je radostilo. To je bilo novo poznavstvo: Lidija je še le dan poprej prišla v Zagreb in vstopila v Veliko kavarno. Med tem, ko ji je Roder sedel na levi, jo je Blanušič zavzel od desne strani in jo skušal omaniti z raznimi nemožnimi stvarmi, ki jih ji je pripovedoval.

Grof Begouen v Sarajevu. Dopisnik lista »Journal des Débats« grof Begouen je v Sarajevu predaval o odnosu med Francozi in Jugoslovenci. Posebno je omenjal en orisal za osvoboditve zasluženje Francoze, med njimi profesorja kemije Avgusta Gauvaina. Navajal je njihova dela, potem pa se je obsirno bavil s škofom Strossmayerjem in njegovimi odnosi napram Franciji. — Jugoslovenci Liste je prinesel članek grofa Begouena pod naslovom: Francija in Jugoslovenci. Grof Begouen je v krepkih besedah obrazložil odnos saje Francije nasproti Slovanom in obče in potem nasproti Jugoslovanom. Omenja Clemenceauja in Tardieua, Pašica, dr. Trumbića in dr. Zolgerja posebno pa omenja pohvalno vlogo Rusije v svetovni vojni ki je omogočila, da je Francija lažje prenesla prvi udarec Nemčije.

Protest mariborskih trgovcev proti členu 29. ustave. Ministrstvo trgovine in industrije je prejelo iz Maribora protest tamošnjih trgovcev proti členu 29. ustave, ki se izrek za zadrugetarstvo. V svojem protestu zahtevajo mariborski trgovci izmenje tega člena.

Dramsko gledališče ljubljansko v slovenskih rokah. Deželna vlada za Slovenijo je razpustila društvo »Deutscher Theaterverein«, katero je bilo formalni lastnik ljubljanskega dramskega gledališča. V smislu pravil tega društva je celo društveno premoženje pripadlo »Kranjski hranilnici« v Ljubljani. S tem je zgrajba, katera je bila zamišljena kot »Ein Bollwerk deutscher Kultur« definitivno prešla v slovenske roke.

Domače vesti

Smrtna kosa. V sredo, 15. t. m., je v Marežah umrla mati gospoda odvetnika dr. Agnetta. Gospodu doktorju in vsem ostalim izrekamo iskreno sožalje.

Boj proti draginjam se nadaljuje, toda — kakor se je moglo predvideti — tržaški trg se prazni. Včeraj je bilo na trgu nekoliko limonov in napol gnjilih črešenj ter par kosov jabol. Tudi po trgovinah je blago kar nenadoma izginilo in skladišča veletrgovcev so se na čudovito način izpraznila: kralko, zdi se, da se pripravljajo ponoviti posledice zadnjega 50% znižanja cen. — Trst bo brez živih, delavstvo ne bo moglo s svojimi skromnimi prispevki kupovati pod roko po »starih« cenah, a kmetje ne bodo mogli kupovati v mestu niti najpotrebnejših reči, ker izkupiček njihovih proizvodov ni nikakor sorazmeren s cenami industrijskih in drugih predmetov, ki jih potrebujejo. Trpela bosta, če se ne obrne akcija v edino pravo zmer — to je proti grozistom, ki pravzaprav preživljajo mesto, ker kaj pomaga mestu s skoraj 300.000 prebivalcev, če pride na trg en kmetič s kosom jabol ali gob več ali manj? — edino le dva sloja, ki živita od svojega dela in dnevnih oziroma mesečnih plačil: kmet in delavec. Ponavljamo torej: pritisnite navzgor in na navzdol, ker cen na tržaškem trgu vendar ne določa revni kmetič s svojim kosom na petnih peclih, temveč tisti, ki imajo v rokah tržaško trgovino. In oblasti naj bi ne samo obljubljale in objavljale upravičenja in obljube kapitalističnih ustanov, ki zvrčajo krivdo zaradi draginje na ... previsoke plače delavstva in nenopustljivost kmeta. Čudimo se nekaterim tržaškim listom, posebno socialističnemu »Lavoratore Socialista«, ki odobrava predvračanje dogodke po tržaških trgih in obrežjih, kateri so se vršili morda v dobri veri, da se bo s tem na mah odpravila draginja in da se bodo zadeli direktno njeni krivci — proti katerim nastopamo tudi mi z vsem srcem in z vso odločnostjo — a je bil v resnici — ponavljamo: morda v dobri veri — sune naprejan proti nim, ki so sami žrtve draginje. Navzgor in ne navzdol, ker drugače je neuspeh — gotov!

Slovenske prepovedi v cerkvi sv. Antona novega. Katoliško glasilo »Vita Nuova« opazuje nedavno odpravo slovenskih prepovedi v cerkvi sv. Antona, da je kvestura izjavila, da ne more jamčiti za red. »Nazione« odgovarja, da ta trditve ne odgovarja resnici, kajti kvestura da ni nikoli podala take izjave, marveč da je vsakdar odredila vse potrebno v varstvo miru in reda. »Nazione« pravi, da so one prepovedi odpravile, ker je bilo mestno svetlo ozvoljeno. Saj da je dovolj cerkva v predmestjih, kjer je toliko slovenskega življa, da so slovenske prepovedi opravljene. Tržaški list priznava, da so bile slovenske prepovedi v cerkvi sv. Antona novega dobro obiskane! Ali obiskovalci da niso bili iz središča, ampak so prihajali iz oddaljenih delov mesta. To pa zato, da so prirejali slovenske demonstracije v središču mesta! Tako da je hotela — Avstrija! Sedaj pa da je čas, da nehajo ti poizkusi slaviziranja središča. Če hoče kak slovenski vernik iz mesta poslušati slovensko cerkev! — Slabo brani »Nazione« slabo stvari! To bi kričala, če bi se ta nje argument izvajal na italijanski koži, če bi n. pr. kdo zah-

teval, naj se italijanske propovedi n. pr. pri sv. Justu odpravijo, ker prihajajo tja Italijani iz drugih delov mesta! V središču mesta da ni toliko Slovencev, da bi bile slovenske propovedi v cerkvi sv. Antona novega opravljene? Ali so gospoda že pozabili na tiste državno-zborske volitve, ko je v velikem — menda največjem — tretjem volilnem okraju italijanski kandidat mogel zmagati proti slovenskemu (dr. Gregorinu) le z neznašnim številom glasov in še to le z beračenjem pri Nemcih? In ta okraj je v središču mesta, v neposredni bližini cerkve sv. Antona novega! Take so metode naših narodnih nasprotnikov! Če smo proslili slovenske šole v mestu za tisoče slovenskih otrok, so nam odgovarjali: pojdite v okolico, tam imate dovolj slovenskih šol! Sedaj pa nas gonijo iz mestnih cerkva! Res, dobri in plemeniti ljudje! Semi ne hodijo v cerkev, pač pa gonijo druge iz nje iz — narodnih in političnih razlogov! Pa govore o slovenskih demonstracijah v cerkvi! Mi pa pravimo, da za uredbo službe božje ne smejo biti merodajni nacionalistični razlogi, narekovani od sovražstva, ki ga cerkev ne sme poznati, ampak edino le resnične verske potrebe. In slovenske propovedi v cerkvi sv. Antona so resnična verska potreba! To priznava tudi »Nazione« s tem, da priznava, da je bila cerkev vedno polna! Kje je Odrsenik, ki bi te fanatične politike izgnal iz cerkve? Kaj pravijo k temu gospodje v škofijiški palači?!

»Teror«, kateremu so izpostavljeni dalmatinski Italijani Objavljamo prav radi poročilo, ki ga nam pošilja tukajšnji Generalni civilni komisariat, o razmerah v Dalmaciji, upajoč, da ga bodo objavili in prečitali tudi drugi tukajšnji listi: »Na podlagi podatkov, ki jih je osebnost ugotovil italijanski konzul v Šibeniku, kateri je obiskal številne italijanske družine v Dalmaciji, se obveščajo uradno dalmatinski begunci, ki so prišli v Ljubljano, Benečijo, da so vse vzemirajoče vesti glede njihovih družin brez vsake podlage in da vlada povsod po Dalmaciji popoln mir.« — Dodali bi le, da »povsod po jugoslovanskem oblastvom odstopljeni Dalmaciji«, ker n. pr. Jugoslovenci v Zadru in njihovo imetje nimajo ... miru.

Znamenit izum na polju notranje medicine. Iz Zagreba nam pišejo: Naš rojak, gospod dr. Ante Grgrina, zdravnik in Opatiji, je imel te dni na kliniki zagrebškega vseučilišča pred profesorjskim in zdravniškim zborom vrsto predavanj in demonstracij o velikih iznajdbi na polju notranje medicine, ki jo je dosegel po dolgem proučevanju in mnogostevnih poizkusih. Njegova originalna metoda, s katero se omogoča diferenciranje mnogih notranjih bolezni, o katerih se je moglo dosedaj samo ugibati, je preizkušena na bolnikih in je radi absolutno gotovih uspehov pripoznana od mero-dajnih zdravniških činiteljev — kakor se je izjavila neka zdravniška kapaciteta — »za epohalen izum, s katerim bi se lahko ponašal vsak veliki narod.« — Šef zdravstvenega oddelka hrvaško-slovenske deželne vlade je zaprosil gospoda predavatelja, naj napiše obširno razpravo o svoji metodi, ki se natisne na vladne stroške ter se razpošlje v srbsko-hrvaško in drugih jezikih v znanstveni svet. Čestitamo pristočno našemu sonarodnjaku in našemu narodu v Istri.

Gledališka predstava, ki se je vzprizorila v nedeljo 12. t. m. v dvorani Del. Kons. Društva pri Sv. Jakobu, je uspešna materialno povsem zadovoljivo. Naša zasluzna Čitalnica je pokazala s to predstavo, da ji je na prvem mestu nuditi Tržačanom krepko in bodrilno zabavo. S to pridrevitvijo se je ozivel po končanem viharju skoro ves naš življ. Došlo je dokaj občinstva iz raznih okrajev mesta, da se naužije domače, in priproste zabave.

Na sporedu je bila dobroznana 3 dejanka »Pri belem konjčku«, katero so izvajali čisto novi in mladi ljudje. Potrdili so se vsi, kolikor jim je bilo v moči.

Nekateri vloge so bile dobro podane. Naj omenim le prof. Kopričarja. Le maska je bila slaba, kakor tudi Bukovca. Dotični činitelj, oziroma režiser bi moral bolj paziti na inscenacijo in na posamezne nastope. Saj se ne zahteva, da bi bila burka podana v popolnem slogu, toda te napake se lahko odpravijo. Buček je preveč pretiraval z glasom, lahko bi rabil lasnega. Meta ne bi smela biti tako gospodarska. Zanu je manjkalo natakarske hilenjenosti in bil je za 30 let starejši. Jerina povolen. Doktor dobro vlogo naštudiral, a manhanje rok v posameznih prizorih naj odpravi. Maska nepopolna. Minki je manjkalo poguma in nepotrebnih posmeh naj odpravi. Tilka po opravi ni bila Bukovca hči, in tudi ona čakanje na šepetalec ni bilo na mestu. Oder je bil popoln. Balkon tudi zelo primeren. Žal, da ne razpolaga čitalnica z večjim odrom, na katerem bi pokazala kaj večjega. Druge vloge pohvalne. Šepetalec preglasen in ono zakulisno poveljevanje naj se odpravi.

Občinstvo je sledilo dejanjem s zanimanjem in na koncu burno plaskalo. Vsa čast gre vsem mladim diletantom, ki so pripomogli predstavi do tako lepega uspeha.

Sentjakobčani zbirajo se okoli Čitalnice, da boste vredni sinovi našega naroda. — Sentjakobčan.

Cena mleku. Mestni magistrat tržaški naznaja: Od 17. t. m. dalje je cena mleku na drobno sledeča: na trgu 150 liri; v mlekar-nah 160 liri l. — Trst, 15. junija 1921. — Mestni magistrat.

Nekaj zgodovine idrijskega rudnika

Za varnost potnikov je bila občina odgovorna. Je bil kdo oropan, so kar 2 moža iz določene občine odpeljali na »rad v Trst in tu toliko časa na občinske stroške tam zadržali, da so krivca dobili.

2. decembra 1805. je bil Napoleon za cesarja kronan, isti dan je premagal pri Slavkovi (Austerlitzu) ruskega in avstrijskega cesarja. Tudi dan so morali slovesno praznovati. Duhovščina je morala v cerkvi zapeti Te Deum in vsi uradniki so bili navzoči, popoldne je bila ljudska veselica, na večer razsvetljava.

3. decembra 1809. so morali vsi avstrijski uradniki prisesti novi vladi. 4. januarja 1811. tudi rudarji in gozdni delavci. Navzoč je moral biti vselot mestni župnik, ki je pojasnil svetost in važnost prisege. 31. marca 1811. je bil dal radi rojstva Napoleonevoga sina, ki se je vršil čim najbolj slovesno. Pismonošo je imela Idrija še pred francoskimi časi. Dvakrat na teden je moral v Ljubljano in zopet nazaj. Josip Hačing je za ta posel dobival 250 gl. na leto, žito za se in za družino in še »ših-tot« — dnevno rudarsko plačo — in žito

za hlapca. 18 gl. je še na vrh dobil za prenočišče v Ljubljani. Francozi so mu nakazali 400 frankov in žito za njega in vso družino. Uradnih denarjev ni nosil. Policija je bila stroga. Mestni stražnik ni pustil nobenega tujca v mesto brez posebnega lista. Voznik je moral razkazati vse, kar je imel na vozu. Prepo-vedane stvari so mu odvzeli in njegova zaprli. Gostilne so zapirali ob 10. uri zvečer. Krčmar je moral plačati kazen 25 frankov, ako ni točno ob 10 imel prazno gostilno. Vsak teden je bil se-menj v Postojni. Tja so vozili razne pridelke in vse brez daca, da se je lažje preskrbelo posadka z živežem. V Idriji so bili le trije semnji, in še ti so bili zelo slabo obiskani.

Trgovina je sploh pešala. Kmet ni rad nosil v Idrijo, ker ni bilo denarja. Na posodo se pa ni nič dobilo. Napoleon je sicer nakazal 6 milijonov frankov, da bi se zaostale plače uradnikom, duhov-nom, učiteljem in rudarjem izplačale. Zato so prodali nekatera anektirana pos-vestva. Vse skupaj pa ni veliko izdalo, kajti tirjali so od nas razne podpore in darove drugam.

Tako je 30. marca 1811. pogorel Tržič. Nabrali so v Idriji za pogorelece 217

Cena vožnji na tramvaju. Mestni magistrat tržaški naznaja, da je morala mestna električna železnica zvišati tarifo, ker se morajo odslej od vlade določene doklade transport-ne oseboj izplačevati tudi na Primorskem. Na vsak način pa se bo ukrenilo potrebno, če se bodo osebe, ki so primorane se več voziti, vozile ceneje. Tozadevni ukrepi bodo stopili v veljavo prve dni prihodnjega meseca.

Suplentura na osrednjih šolah. Mestni magistrat tržaški naznaja: Kandidati, ki name-ravajo v prihodnjem šolskem letu 1921—22 dobiti na tržaških občinskih srednjih šolah kako suplenturo, pa sedaj še niso nastavljeni, naj vložijo potem direktije odnosne šole tozadevne pisemne prošnje pri mestnem magi-stratu ako mogoče do 31. julija t. l. Prošnji naj priložijo krstni list in listine o dosedanjem službovanju. Suplenti pa, ki so sedaj že na-stavljeni in hočejo biti v šolskem letu 1921—22 zopet nastavljeni, naj vložijo tozadevne proš-nje do 15. julija t. l.

Iz tržaškega življenja

Okrikan tolovaj. Pred včerajšnjim je kro-zila po mestu govorica, da se je zgodil v nekem stanovanju v sredini mesta predzren roparski napad, ki naj bi bil bližen onemu roparskem napadu, ki se je zgodil pred enim letom v ulici Vico delo delle Ville. Seveda govorica ni bila resnična. Iz raznih zanesljivih virov smo do-znali, da se je zgodil ta roparski napad pre-tekli večer v ulici Milano št. 25 in da ni bil pri tem nihče ranjen in tudi ne ubit.

V četrtem nadstropju v ulici Milano št. 25 stanuje delovodja Angelj Bertuzzi s tremi otroci, od katerih najstarejša Nerina šteje 14 let. Pred snočnim okoli 17. ure, ko je bila Nerina sama doma, je potkal nekdo močno na vrata Bertuzzijevega stanovanja. Nerina je večkrat vprašala, kdo je zunaj pred vrati ali odgovora ni dobila. Ker pa ni hotela biti tr-kanju ne konca ne kraja, si je dala Nerina to-liko poguma, da je odprla vrata in v stano-vanje je vstopil okrikan mož, oblečen v črno obleko, ki je zaprl za seboj vrata stanovanja.

Prestrašena deklica je vprašala neznanca, kaj išče tukaj. Toda od njega ni dobila nobenega odgovora. V smrtnem strahu je zbrala deklica vse moči ter stekla naglo k vratom, da bi po-klivala na pomoč. Toda neznanec je skočil molče za njo ter jo vrgel ob zid. Pri tem se je spustila deklica v glasen jok in neznanec, ki ni hotel ziniti besedice, da bi ga govorjenje ne izdalo, si je postavil pred usta prst v zna-menje, naj Nerina utihne. Nato je prijel de-klco za roko ter jo odpeljal v kot; sam je pa šel v spalnico. Ko je bil neznanec v spalnici, je potegnil iz žepa šop ponarejenih ključev ter poskušal posamezne ključe na raznih predelih. Iz raznih predalov je pobral vse vrednostne stvari in 500 lir v denarju; vse skupaj je zavezal v robec ter vtaknil v žep in hotel oditi. Vse to je vidla pogumna Nerina ter začela vpiti na pomoč. Tolovaj je potegnil iz žepa samokres: ga postavil Nerini pred obraz ter ji zagrozil s smrtjo, če le črne be-sedico. Nenadoma pa — brzokone je kdo pri-hajal — je vrgel culico na tla ter po-begnil. Nerina je pobrala culo ter skrbno za-pirila vrata za tolovajem. Okoli 21. ure je pri-šel Nerinin oče domov ter šel okoli 22. ure s hčerko na policijo, kjer je povedala Nerina vse dogodke. Policija zasleduje, da bi prišla okri-kanemu možu na sled.

Vesti iz Gorške

Bukovo. (Vesela). Ne bi pisali o tej vesi-lici, če bi se ne bila izvršila tako lepo v čast čeli bukovski fari. To mlado društvo je te-ko kom zadnjega časa tako lepo napredovalo v sicer ne ravno povoljnih razmerah, da je dne 3. junija že lahko uprizorilo »Krivoprisežnika«, to razmeroma zelo težko tragedijo s takim uspehom, da se je kar čuditi. Vsa čast neka-terim fantom, ki vodijo društveno življenje na Bukovem. Pevske točke so morali izpustiti, ker so bile prepovedane. Slovenske pesmi pač ne bodo nazadnje državi tako zelo nevarne. Bolj nevarni so fašisti, ki spravljajo državo ob dobro ime.

Iz polne torbe. Brje pri Rihemberku, 5. junija 1921. Brje ne šteje mnogo hiš; še le so raztresene v več majhnih vasic. Ni tam le-ska ne bleška ne posvetnega bogastva. Pač se pa tam dobi bogastvo, ki je čutečemu po-čveku najbolj pri srcu. Ono bogastvo, za ka-terim hlepe vsi ljudje, bogastvo srca, strem-jenje po pravi duševni delavnosti, po pravem človeškem življenju. Tam ne boš našel pustno namemljenih deklet, tudi ne v težkih zlatih verigah in prstanih, rekel bi naravnost oko-vanih mladenčev. Priprostost, dobrodejna na-ravna priprostost se zrcali na licih Brejč in Brejcev. Pa bo kdo rekel: »Ej, to so le hvale! Na vinorodnih Brjih bo pač kaj drugače!« Ni-kakor, dragil in evj vam dokazov, vi neverni Tomazil! Dobro se še spominjam veselice, ki so jo priredili Brejci ob Vipavi v Kasovljah pred komaj devetimi meseci. Preprosto je bilo tedaj, o tem ne bo dvomil nihče, ki je videl takratni oder, sestavljen od domačih fantov. No, danes po devetih mesecih je že nekaj iz-premembe. To se je pokazalo preteklo ne-deľjo, 5. t. m. Z vseh vipavskih gorje je privrelo skupaj naše vipavsko ljudstvo, da se udeleži naznanjene veselice. Tudi jaz sem se m'o-mo-gređe ustavil v dvorani kasovskega mlina.

frankov, 68 mernikov žita in nekaj o-žili davek, oni so dolžni voziti rudniku in kot taki so oproščeni davka. Sodnik Gariboldi jim je to potrdil. A ni zaleglo. Zgovarjali so se, da je toliko zakotnih pisarjev, ki ljudem delajo neopravičene pritožbe, da je nemogoče, se na take razloge ozirati. — Vsaki mesec je po-bi-ral davkar Eckel v Idriji na št. 97 — se-daj gostilna Šepetavec-Straus — dotične davek. Leta 1811. je znašal zemljiški davek okraja Postojne 337.000 frankov in osebni davek 60.000 fr. Ta svota se je celo oblastvom preogromna zdela, zato so znižali prvega na 246.000 in dru-gega na 41.000 frankov, pa so tudi očitno poudarjali, kako sočutno je srce Napoleonevo, ki ne pusti, da bi se ko-mu krivica godila, in takoj popravil, če spozna, da je kdo več plačal kakor mu v resnici pristaja.

Tudi trgovce s čipkami so prisilili, da so plačale obrtni davek. V Idriji jih je bilo 20, v Spodnji Idriji šest. Največ so prodale v Ljubljano in po Iliriji, nekaj malega v inozemstvo.

Davek je bil pa tudi na okna in vrata, ki vodijo iz hiše. Notranja vrata so bile brez davka.

(Dalje prih.)

Nočem hvaliti, toda če hočem biti pravičen, moram reči, da je bilo naravnost presenetljivo. Na mestu lanskega preprostega, za silo nare-jenega odra je stal nov, lep in okusno okra-šen oder, za kar gre, kakor sem slišal, posebna zahvala brejskim fantom. Pa nikar ne mislite, da so dekleta držala roke križem! O tem se še pomenu! Naj vam na kratko orisem to brejsko slavnost.

Začela je z lepim, spomina vrednim nagov-rom in pozdravom g. Fr. Trpina. Kdo ni bil zavzet ob Gregorčičevi pesmi: »Ujetega ptica tožba«, ki jo je deklamirala mala Marija Bir-sova? Tudi z igro »Mlinar in njegova hči« je moral biti človek zadovoljen; zlasti če pomisli-mo, kolike težkoce pri taki igri in kdo so igralci. Tudi tega nikakor ne smemo pozabiti! Tamkajšnji g. učitelj je g. A. Možina. Koliko križev nosi, ne vem! Vendar jih pa, po že pre-cej sivih lasih na glavi in bradi sodeč, nosi lepo številce. In tudi on se je pokazal. Vodil je moški zbor, ki nam je zapel Ferjančičevo: »Oj, slovenska zemljica«. Pa to ni dovolj glas-ba Slovencu. Med točkami je pel rihemberški zbor pod vodstvom g. Valentija, a selski tam-buraši so pridno udarjali lepe poskočnice. Ka-ko dobro de človeku, ko vidi tako vzajem-nost! Res, Vipavska naj nam bo v vzgled. So-delujočim društvom pa kličevo: »Živite!«

Glej no! Kmalu bi bil pozabil! Ves čas ve-selice so smukale med množico neke sumljive deklke! Gorje, če so prišle k tebi! Vzele so iz košarice cvetko, ti jo pripelje na prsi in ve-lele; plačal! Pa ne zanje, temveč za tužno lstro.

Res Gregorčičeva: »Odprsi srce, odprsi roke, otiraj bratovske solze,«

jim je dobro znano. Bog jim povrnil!

Slednjič naj še omenim strogi red, ki je vlada-l med veselico, četudi je bila dvorana pol-na ljudstva. In še nekaj! — Videl sem tudi marsikatero Goricanal! Tako je prav, ljudje božji, kajti v slogi je moč!

Tatvine. V noči s petka na soboto je bilo u-kradenega na tekašcu Viktorja Emanuela št. 36 več blaga v vrednosti tisoč lir in čez. Tatove je zasledoval neki stražnik. Pri tem je padlo tudi nekaj strelav. Posrečilo se je, da so vlovili enega tatua, dva sta pa ušla. Vlovljeni je doma v bližini Milana. Trgovci se splošno pritužujejo, da po noči ni nikjer nobenega o-rožnika uprav tedaj, ko jih potrebujejo, da bi jih poklicali na mesto. Tako se zjdi, da ta-tovi lahko popolnoma neovirano izvršijo svo-je delo in potem uidejo. Pri tem je značilno tudi to, da orožnik ni hotel zapreti tatua, ki so mu ga pripeljali, češ da ni »maršala« doma. Dobro bi bilo, da bi nekoliko jasneje posvetili v to zadevo.

Brivci niso več varni pred tatovi. Pred krat-kim so odnesli tatovi več stvari brivcu v Se-meniški ulici, zdaj so pa blagovolili obiskati nekega brivca na Viktorjevo tekašcu in mu pobrali 12 prtičev, štiri strižnike, dve ste-klenci dišav, tri krtačice, tri pare škarij, dva čopiča in še več drugih predmetov v vredno-sti 400 L.

Velike sleparije. Kot nam poročajo iz Gra-hovega, so prišli na sled veliki slepariji, ki jih je ugnjal neki stotnik in njegov sergente. To je bil isti »kapitano«, ki je bil meseca janu-arja dal aretirati župana Močnika in še par drugih ljudi in je z njimi grodo postopal, samo za to, ker so pijanega vojaka, ki jih je napadel v krčmi, postavili na cesto in oklofotali. Ta ka-pitano je pošiljal vojski upravi ogromne rač-une za stanarino, ki je v resnici ni plačal. Falzificiral je podpise posestnikov, kjer je bilo nastaneno vojaštvo. Kupčeval je tudi z drvmi. Preiskavo vodi neki višji častnik. Ta se je iz-razil, da za stotnika ni rešitve.

Iz Ajdovščine. Koncem lanskega leta je ho-dila neka komisija po Ajdovščini, da bi pri-pravila vse potrebno za gimnazijo, a zdaj je vse zaspalo. Neki hudomušnež je rekel, da je baje vipavska burja odnesla načrte z mize in z njimi tudi slovensko gimnazijo. — Po prihodu Italijanov so nastale v Ajdovščini in v Vipavi laške trgovine, a ljudstvo se je raje držalo slovenskih trgovcev, ker je zavedno, in letos so morale laške trgovine prenehati. Svoji k svojim! — Ajdovska predlčina stoji že en me-sec časa brez dela; pravijo, da manjka bomba-ža, a pravi vzrok je spekulacija kapitalistov, ki jim ni dosti mar za blagor delavskih družin, ampak za svoj lastni večji dobiček. Je res skrajni čas, da se taka podjetja ali podjetjiv-ali pa socializirajo, da se ne bodo posamezni-ki igrali z usodo delavskih stanov. — Letos smo prvič v Ajdovščini sklenili, da ne bomo imeli več običajnega javnega plesa, ker ljubi-mo raje gledališke predstave in narodne vese-lice. V tem gremo pred drugimi naprej, kar so pokazale tudi volitve, kjer je industrijski kraj Ajdovščina oddal le piclo število za laške komuniste. Zelim, da bi se slika iz spanja tudi sosedna občina Sv. Križ, ki ni priredila letoš se nobene narodne veselice, pač pa že 3—4krat velike javne plesu, ki nimajo nobe-nih dobrih posledic, pač pa posurovelost in narodno nemarnost.

Vesti iz Notranjske

Idrija. V soboto dne 4. junija 1921 je pride-lo dramatično društvo v Idriji dramo »V ni-žavi«. Španski pisatelj te drame Don Angelo Guimera nam je podal živo, resno in globoko zamišljeno sliko iz španskega življenja, de-ja-

nje, katero bi se tudi pri nas lahko dogajalo in ne samo ob vzhodu Pirene. Močno zadol-žen posestnik — vdovec — ima ljubinsko raz-merje s svojo dekle Marto. Da bi rešil svoje obširno, a zadolženo posestvo, je prisiljen, o-ženiti se z bogato nevesto. Zato pa mora Mar-to odškodovati in jo navidezno odpraviti iz svoje hiše. Radi tega jo prisili v burnih prizo-rih, da se omoži s kozarjem, ki v višavi pase čredo koz. Nato podari Marti svoj mlin z za-htevo, da še nadalje ostane vedno le njegova. Ubogi kozar spozna kmalu, da je bil zapeljan v to poroko od svojega gospodarja, zljubi ko-nečno resno svojo Marto, jo brani pred zape-ljivim pohotnežem, ter zadavi, ko zve popolno resnico, svojega gospodarja in odpelje ženo zo-pet nazaj v višavo k svojim čredi. V nizavi je vse gnilo in zlobno — le v višavi ni grehu.

Uprizoritev te lepe drame zahteva globoko umevanje vsake in izborne igralce.

Da je dramatično društvo res kos tudi tež-kim nalogam in da razpolaga z prav dobrim igralskim osebjem, nam priča vzpizoritev ime-novane drame. Vse vloge so bile v pravih ro-kah, dobro naštudirane in vsi igralci so se res utopili v svoje težavne vloge. Mnogobrojno občinstvo pa je sledilo tiho in z občutkom drastičnim, v srce segajočim priporom ter da-lo priznanje z gromovitim plaskanjem. Po-sestnik Sebastian je bil v celem nastupu dobro pogojen pohotnež, njegova dekla »Marta« pa je bila naravnost odlična. Poznamo to izvršno izgralko že iz prejšnjih let in le škoda, da jo vidimo tako redkokrat na našem odru. Težka vloga kozarja Manelika je bila poverjena pri-znanemu, pridnemu, mlademu igralcu, ki je s svojo izborno igro očaral vse občinstvo. Nuri, dekla pri Sebastianu, je bila v vseh svojih na-stopih pravo navčno dekle, ki ni moglo bolje rešiti svoje naloge. Še sedaj nas preletava mraz, ko pripovede Nuri drugim deklam, ka-ko jo je v temni noči domov grede nek zamol-ke! glas skrivnostno in grozo vzbujajoče klical: Nuri, Nuri! Stari pastir Tomaž je bil izboren v svoji maski kakor tudi v svojem nastupu in govoru. Pohvalno moramo omeniti tudi vse o-stale igralce, hlapce in klepetane dekle, ka-ti vsi so prav dobro izvršili svoje večje in manj-še vloge. Španski kostumi so bi? lepi in mi-skranje izborne. Vsa čast g. režiserju. Dra-matično društvo je s to dram. dokazalo, da ima res izborne igralce, kateri bi delali ča-t tudi večjim odrom. Idrijsko občinstvo in je pokazalo, da je dovzetno tudi za duhovite in globoko zamišljene drame in ne samo za pre-igrane narodne in vesele igre.

Hvala torej dramatičnemu društvu, da nam je nudilo tak lep, užitek polen večer in pri-čakujemo, da nas bo kmalu zopet razvedrilo s kakto igro.

Tudi salonski orkester je izpolnil prav ču-stno posamezne odmore z dobrim in preciznim proizvajanjem godbenih točk.

Sv. Peter na Krasu. Predsednik, podpred-sednik in tajnik naše Čitalnice se kljub temu, da so bili že mnogokrat opominjani, ne potru-dijo, da bi sklicali občni zbor, kateri bi se moral vršiti že pred tremi meseci. Ako se ozremo po naših sosednjih vasicah, vidimo, da vsi društva delujejo s polno paro in da ima še skoraj vsako svojo občino. Pri nas pa spimo spanje pravičnega. Sv. Peter ima sicer lepo dvorano z odrom, katera pa služi za aprovi-zacijo in tajniku hranilnice in posejnice za sko trgovino v korist trgovcem iz daljnega juga. Vprašamo, v kakšen namen je ta zida-na prav za prav ta dvorana? Ali za to, da bo služila narodu in njegovi izobčini ali za to, da se bo v njej delala vinska vina? Torej Tone, nepusti, kar sedaj tako močno držiš, če ne se bomo drugič pogledali. Može pa, kateri veste, da vplivate, delajte na t. in pre-skrbite nam tako potrebno dvorano, hvala! vam bomo da to. Zalostno dovolj, da mora-mo mi mladina vas voditelje za takšno dela, katera so sveta dela, prositi! — Čitalničar.

Iz Senožet. Orožniška postaja je tu prišla. Ivana Špiljarja iz Mihalove pri Brežicah, ki je osmuljen umora na Josipu Jakopičiču. Trup-lo umorjenega je bilo najdeno dne 1. t. 1921 v Vrbinu pri Brežicah. Storilec je s konji po-begnil, a bil na meji prijet ter oddan k okr. so-dišču v Postojni, kjer je iz zaporov pobe-gnil.

Vesti iz Istre

Toča v Istri. Iz Pazina javljajo: V nedeljo, dne 5. junija je zdelo skoraj ves pazinski okraj grozna nesreča. Po silnem dežju je u-da-rila kosta toča in nam uničila še ital. slabo letino. Posebno hudo je trpelo žito. Nekateri kmetje so uničeni. Po vaseh Pamiči, Katari, Križanci in Pazinski polje morajo kmetje ko-siti žito. Toča je padla kakih 40 minut, de-bela kot orehi. Škoda je ogromna.

Darovi za nesrečne žrtve v Istri

Olga Kožuh nabrala med součenkami 6. raz-reda slovenske šole v Rojani L 22. — Benko Pavel nab. pola št. 246, L 249. Vesela družba pri G »tarok« v Il. Bistrici z željo da bi Il. Bistriška zbirka dosegla Trnovsko L 350. — Anton Darduč nab. pola št. 126 in 127 nabral v Sv. Martinu pri Buzetu L 463. — Legat Aloj-zij nab. pola št. 251, L 314. — Pivski učitelji zbrani pri Perkonu v Trnovem L 50. — Doda-tek Trnovski zbirki L 10. — Fran Ščuka, Bar-kovlje L 10. — Marija Cepirlo L 10. — Anton Anton Radešič L 5 in 20 Mark. — Nabralo se je v Eleriji in darovali po 5 L: E. A., P. A., L. I., P. A., P. Jos., E. M. E. A. L. A. S. R., E. Jos., E. I. K. J. E. Jos., B. I. E. A., E. Jos., P. F. B. Jos., K. A. E. A., E. I. K. L. E. I. B. A., E. I. T. F. L. F. C. I.; — E. A., L 10 — E. Am., L 1. — V. A. L 2; — C. I. I. 1; — E. I. L 10; S. N. L 9; — E. Roz

Književnost in umetnost

Dr. Izidorja Cankarja »S poti« v češkem prevodu. Dr. Bohuš Vybiral je prevedel na češko dr. Izidorja Cankarja znamenito delo »S poti«. Prevod je založila »Eva« v Olo-muči.

Pet veselih pesmi Emila Adamiča za moški zbor je izdalo pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Cena 20 K. Pesmi so lepe, ne težke in živahne. Naročajte pri založniku. Shakespeare: Beneški trgovec. Prevod Oton Zupančič. — V novi založbi v Ljubljani je izšel kot 6. zvezek Nove knjižnice Shakespearejev »Beneški trgovec« v prevodu Otona Zupančiča. Prvi Zupančičev prevod te drame, ki je izšel pred leti, se je že odlikoval po točnosti, in pesniški vrednosti, ta prevod pa je prvega še daleč presegel. Ker »Beneškega trgovca« ni bilo več na knjižnem trgu, ga je Zupančič sklenil izdati nanovo, toda ko ga je jel pregledovati, so se mu popravili tako namočili, da imamo čisto novo delo pred seboj. Prevod je naravnost klasičen. — Knjižja je izšla v zelo lepi izdaji in se prodaja po 28 K nevezan in 36 K vezan izvod.

»Ljubljanski Zvon« št. 6. ima sledečo vsebino: Janko Samiec: V beli noči. Ivan Albrecht: Ničče ne ve. Ivo Šorli: Zgodb o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih. Alojz Gradnik: Večer je večer. Dr. Ivan Prijatelj: Duševni profili naših preporoditeljev. Anton Vodnik: Kakor čolnari. Ivan Zorec: Njena pot. C. Golar: Gorenska romanca. Josip Vidmar: Telstvo in njegov »Kriščanski nauk«. Francoska narodna. Mirko Pretnar: Mornarjev povratek. Stanko Kosovel: Prerajanje. Milan Pugalj: Uboga deklica. Anton Vodnik: Pričakovanje. A. P. Fata morgana. Alojz Gradnik: Solnce v Brdih. Književna poročila. Nove knjige.

Frank Heller: Prigode gospoda Collina. Šaljiv detektivski roman. Ljubljana 1921. Založilo »Jutro«. Cena 15 kron, po pošti 2 K več. Ta roman je izšel sedaj tudi v ponatisu v knjižni velikega formata na 105 straneh. Naslovni list je napisal g. prof. S. Santel. O tem romanu se je izrekel pariški »Figaro«: »Prevaljcu moramo biti hvaležni, da nam je dal enega najboljših sedanjih švedskih prihodnih romanov. Frank Heller je pisatelj visoke kulture in prvovrsten stilist. Njegov »Collin« spada med najzabavnejše pripovedke te vrste. Knjižja se naroča pri Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Sodna ulica št. 6.

Dr. Senoa Milan: »Geografija Jugoslavije«. Zagreb. Nakladem in stamptom »Jugoslovenskog Kompassa«. Strani 52, cena 24 K. Vseučiliški profesor dr. Milan Senoa je obdelal velikih obsežnih Jugoslavijo in sicer pod poglavji: Horizontalni pregled, II. Vertikalni pregled, I. Krško visočje, 2. Sjeverni arbanaski ograničje, 3. Alpinski ograničje, 4. Gore hrvatske, bosanske, srpske, 5. Karpatški ograničje, 6. Balkanski ograničje, 7. Rodopski masiv, III. Hidrografija, I. Jadransko področje, 3. Arhipelagsko področje, II. Alpsko področje, III. kontinentalno področje, V. Fauna Flora, I. Živočišstvo, VI. Ziteljstvo, VII. Privreda tla, 1. Ratarstvo i istočarstvo, 2. Sumarstvo, 3. Lov i ribarstvo, 4. Rudarstvo, VIII. Promet, IX. Albanski popis gradova i mesta. Dobiva se v knjižničnicah in pri zavodu: »Jugoslavenski Kompass d. d. Zagreb.

Gospodarstvo.

»Il Monitore«. (Rassegna Bimensile del commercio, economia e finanza per l'Italia, Jugoslavia, Austria tedesca e Cecoslovacchia. Uradni Rim, ul. C. Cattaneo 24). V Rimu se je pred kratkim časom ustanovil konsorcij »Il Monitore«, kateri bo izdajal polmesečno revijo pod gornjim naslovom. Namen revije je pospeševanje in zblizanje trgovinskih odnosov med Italijo, Jugoslavijo, Nemško-Avstrijo in Cecoslovakijo. List bo tiskan v slovensčini, italijanskini in francosčini, ker... bilo nemogoče, najti tiskarno s češkimi črkami. Vsi deli tega smo morali opustiti tudi nemščino ter oba jezika nadomestiti s francosčino. — Razen člankov odličnih pisateljev in ekonomistov omenjenih držav se bo objavljala tudi splošni pregled proizvodnje ital., jugosl., avstr. in čehosl. trdkih, industrialcev, trgovcev, zastopnikov, komisijonarjev, importnih agencij, letovišč, hotelov, zabavišč itd. itd. Obširno se bo bavil z »reklamo« ter inšerati, kateri se bodo objavljali v vseh treh omenjenih jezikih. — Članki ital. avtorjev bodo objavljeni v slovenskem in francoskem jeziku; oni jugosl., avstr. in čeških dopisnikov pa v italijanskem. — »Monitore« se bo tiskal na finem papirju (kvartalni format 30/23) v 25.000 izvodih ter bo najbolj razširjena revija svoje vrste v celi srednji Evropi. — Vsi slovenski in hrvatski trgovci, industrialci, bančni zavodi in hotelirji ob jadranski obali imajo dolžnost, inserirati v omenjeni reviji, katera bo prva svoje vrste prekorčila državne meje. — Za inserate in informacije se je obrniti na »Anončni Zavod Molesini« Gledališka ul. 4 (via Garibaldi) v Gorici, ki je edini pooblaščen zavod te revije za Julijsko Benečijo. — List bo izhajal v Rimu. Tiskala ga bo Narodna tiskarna v Gorici.

— Dolomitska železnica dočrpana. Kakor poročajo »Südtiroler Landeszeitung«, je od 1. junija dalje otvorena železniška proga Tolbach-Ampezzo-Cadore v dolžini 66 km preko vzhodnih Dolomitov. Železnica, ki jo je bilo začelo graditi meseca novembra 1. 1917. avstrijsko armadno poveljstvo, je bila dograjena meseca maja 1. 1919. po italijanskem armadnem vodstvu.

Važno za trgovce z Jugoslavijo. Po banknem edloku od 20. maja 1. l. je strogo prepovedano, uvažati blago na Hrvaško in v Slavonijo, da se tam razpečava na kramarski način in na drobno. Prestopki proti tej prepovedi se tam običajno kaznujejo z arestom, visoko globo in zapleno blaga.

Tudi se trgovci opozarjajo, da opremitve svoje pošiljke z izkaznico o izvoru, kakor jo predpisujejo jugoslovenska carinska oblast. Ako naj bo izkaznica veljavna, mora vsebovati ime in priimek odposiljatelja in naslovljenca, kraj in državo izvora, opis in vrsto

blaga, količino zavojev, način omota, in posebne lastnosti blaga (ali je zdrbljivo, ali se lahko užje, ali se lahko skazi). Te izkaznice se mora priložiti prepis računa (fature). Obe listnini morate biti vidirani od obojne trgovske zbornice. Ako se ti predpisi ne upoštevajo, se mora mesto najnižje plačevati najvišja carinska tarifa.

— Trgovina Avstrije z Jugoslavijo. V današnjem narodno-gospodarskem listu »Die Borse« obravnava tajnik Zagrebačke opće trgovačke centralne stanice dr. Viljem Stecher položaj trgovine med Avstrijo in Jugoslavijo ter poudarja, da so trgovinski odnosi med tema dvema državama izredne važnosti. Dr. Stecher opozarja, da so zagrebški trgovci, bosanski posestniki in veleposredniki ter židje že pred vojno prihajali na Dunaj nakupovati. Gospodarsvene razmere se tudi po vojni niso bistveno spremenile. Trgovini med obema državama pa grozi zastoj vsled odredbe belgrajske vlade, ki je sklenila iztirjavati 300-stotno pristojbino od nemškega blaga in blaga nemškega izvora. Ker pa vsebuje doberšen del avstrijskih proizvodov več kakor 50 odstotkov sirovin nemškega izvora, bo trgovina Avstrije z Jugoslavijo v bodoče silno otežkočena. Nevarnost je celo, da bo popolnoma nemogoča.

Carina na petrolej v Jugoslaviji. Na predlog direktorije carin je uprava jugoslovenskih državnih monopolov sklenila, da se za petrolej, ki se uvažja iz inozemstva v kantah, brez oziroma to, ali se uvažja iz držav, s katerimi je sklenjen dogovor ali ne, računa monopolisti pristojbina za netto-težo petroleja.

— Papirna industrija v Jugoslaviji. Dosedaj imajo v Sloveniji pet, na Hrvaškem na dve tovarni, ki izdelujejo papir. Tovarna v Medvoda proizvaja 130 vagonov papirja, tovarna v Vevčah 1040 vagonov, tovarna v Zrečah proizvaja le papir za zavijanje v majhnih količinah. Tovarna v Zagrebu proizvaja 260 vagonov, ona na Sušaku pa 70 vagonov letno.

Proizvodnja premoga v Jugoslaviji. V bosanskih rudnikih, ki so državna last, se je dnevna proizvodnja od 2600 ton zvišala na 4000 ton.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani, ki je pričela delovati z delniškim kapitalom 4 milijonov K, premore danes 250 milijonov kron.

Uvoz in izvoz v Čehoslovakijo. Praga, 14. Na zborovanju izvoznicarjev je predsednik državne statistične urada izjavil, da se je v letu 1920. uvozilo na Čehoslovakijo za 11.394 milijonov čehoslovakijskih kron blaga, izvozilo pa za 9594 milijonov. Uvoz prekaša tedaj izvoz za 1810 milijonov.

Koliko zemlje se bo razdelilo na Čehoslovakijo. Praga, 9. Zemljiški urad je izdelal delovni načrt, po katerem se bo razdelilo na Češkem 176 tisoč hektarjev njiv, 275.000 ha gozdov in 7000 ha druge zemlje, skupno 453.000 ha zemlje. Na Slovaškem bodo razdelili 39 tisoč ha, v Karpatih Rusiji 5000 ha. V celi Čehoslovakiji se bo tedaj razdelilo 492 tisoč ha veleposelstniške zemlje.

— Škodove tovarne v Plzni (na Češkem) so imele v pretečenem letu 24 milijonov čehoslovakijskih kron čistega dobička.

— Kriza v steklarski industriji na Češkem. Na Češkem je dosegla kriza v steklarski industriji vrhunec. 21 steklarn je ustavilo obrat. Nad 8000 delavcev je brezposelnih.

— Železniški material na Čehoslovakijo. Iz nekega poročila čehoslovakijskega železniškega ministra je razvidno, da ne trpi država nitiakega pomanjkanja na železniškem materialu. Čehoslovakijska poseduje 3612 lokomotiv in 39.000 tovornih vozov, t. j. ravno toliko kot jih potrebuje za svoj promet. Še leta 1919. je bilo število lokomotiv in vagonov za 31% manjše kot bi moralo biti.

Zlata rezerva Združenih držav. Od januarja t. l. dalje se je v Ameriko uvozilo 288.624.063 dolarjev. Celokupna zlata rezerva je znašala 1. junija t. l. 3.175.370.198 dolarjev. Odkar Zvezdine države obstajajo, niso imele toliko zlata rezerve.

Državni dolg Italije

Svetovna vojna je zahtevala mnogo človeških žrtve, a tudi mnogo denarja. Evropa je bila že po par letih vojne finančno izčrpana; potrkala je pri Ameriki, ki se je radovalno odzvala. Poravnala je v kratkem času vse dolgeve napram Evropi in prišla je celo posojevati velike vsote. Vsled tega se je tedaj razmerje med celinama popolnoma prevrnilo, Evropa je postala odvisna od Amerike. Vojna je trajala dalje, evropske države so ležle nižje in nižje, njihovi dolгови so dosegli naravnost fantastične številke.

Nas bo v prvi vrsti zanimal finančni položaj Italije. Sedanji dolg Italije znaša približno 96.550 milijonov. Lepa svota to! Ako si pa ogledamo ta dolg nekoliko bližje ter ga primerjamo z dolgom prejšnjih dob, pridemo do zaključka, da je sedanji dolg za Italijo lažje breme kakor marsikateri dolg iz prejšnjih časov.

Leto	1896	1914	1921
Dolg	6.936	14.839	96.550
Obrestiti	323	325	4.103
Držav. dohodki	648	2.533	12.325
Razmerje med obrestmi in dolgi	50%	21%	81%

Leta 1866 je znašal torej državni dolg 6.936 milijonov lir, obresti za ta dolg 323 milijonov, državni dohodki 648 milijonov; plačevanje obresti je požrlo torej 50% dohodkov, l. 1914 le 21%, l. 1921 31% od dohodkov. Iz teh števil sledi jasno, da je sedanje stanje Italije veliko boljše kakor leta 1866, kajti sedanji dolg pobere za plačevanje obresti samo 31% državnih dohodkov, leta 1866 pa 50%. Ne pozabimo pa tudi dejstva, da je bilo leto 1866 za Italijo leto nesreče in poraza, nasprotno, da je Italija izšla iz svetovne vojne kot zmagovalka.

Borzna poročila.

Trst, dne 15. junija 1921.

Jadranska banka	300
Cosulich	331
Dalmatia	273
Gerolmitich	1334
Libera Tristina	460
Lloyd	1640
Lussino	830
Martiniolich	195
Oceania	340
Premuda	370
Tripovich	330
Ampelea	590
Cement Dalmatia	342
Cement Spalato	345

Tuja valuta na tržiskem trgu:

Trst, dne 15. junija 1921.	
avstrijsko-nemške krome	3.— 3.50
čehoslovakijske krome	27.— 28.—
dinarji	56.— 58.—
leji	29.— 30.50
marke	18.50— 29.15
dolarji	19.05— 19.60
francoski franki	156.— 157.—
švicarski franki	324.— 328.—
angleški funti papirnat	73.50— 74.—
angleški funti, zlati	85.— 86.—
napoleoni	69.— 69.50

Lojzka Dolenc
Alojz Goriup

poročena

Prosek, 16. junija 1921.

MALI OGLASI

se računajo po 20 stotnik beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotnik beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

KUHARICA išče privatno službo. Via Ginnastica 12, Merlo. 1002

POROČNA in jedilna soba se ugodno prodaje. Bocaccio 7, pritl. desno. 1003

KOZKA 9 tednov stara, dobre pasme, se prodaja. Gostilna Kjuder, Sv. Ivan, nova cesta. 995

V GORICI, via Gaspare Gozzi št. 10 se prodaja lepa nova vila. Poizvedbe pri Mašera, Corso Verdi 28, Gorica. 996

POPOLNE prosti, izvežbani v vseh pisarniških delih, iščem službe. Ponudbe pod: »Popolne« na upravnistvo. 1000

PRODA SE »Vollgatersäge« od 650 mm. Pojasnila v via del Ronco št. 2. 999

HIŠA obstoječa iz dveh stanovanj in skladišča, se prodaja. Eno stanovanje takoj na razpolago. Pendice Scrocola št. 418. 997

MLADENIČ se sprejme na hrano in stanovanje. Campo S. Giacomo št. 19, III. 998

LEKARNA V SEZANI ima zopet v zalogi preiskušeno sredstvo proti infektivnemu katarju v spolovinah goveje živine, kateri ovira oploditev krav. 955

ZLATO IN KRONE plačuje po najvišjih cenah F. Pertot, via S. Francesco 15, II. 824

POSESTVO v Krajni vasi pri Dutovljah se prodaja. Stavba za vsako obrt, več njiv, travnikov in gozd. Natančnejša pojasnila daje Zerkal, Pliskovica 44. 979

ENONADSTROPNA prostorna hiša v najboljšem stanju pri postavi v Dobravljah v kateri je že stara gostilna, se prodaja. Zraven je kos zemljišča in vrt ter izborna klet. Pojasnila daje Ivan Kobal trgovec Ajdovščina. 981

ISCEM za takojšnji nastop pridnega fotografiskega pomočnika. Ponudbe na Jos. Nardin, fotograf Idrija. 950

TRGOVCI Z DRVNI POZORI! Oddajam drva za kurivo na 25 cm d. rezane, cepljene in v butarice vezane. A. Intihar, Sv. Jošt pošta Kranj, Slovenija. 989

PISALNI STROJ, skoraj nov, znamka »Yost«, se takoj prodaja pod zelo ugodnimi pogoji. Kje pove upravnistvo. 990

2 MOŠKI in ženski kolesi prodam po nizki ceni. Ruggero Manna 3, pritličje. 943

KROJACNICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 23

NAZNANJAM slavnemu občinstvu, da sem poleg delavnice odprla tudi salon za izdelovane zimске obleke in letne plašče ter raznovrstne obleke. Priporočam se za obilen obisk. A. Mer-molja Rieger, ulica Commerciale 3. 586

ZLATO in srebrne krome plačam več kot drugi kupci. Albert Pevh, urar, Marzini 46 (v bližini drvenega trga). 25

POZORI! Srebrne krome in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, Via Madonna 10, I. 740

UBIRALEC in popravljalec glasovirjev in harmonijev. Pečar Andrej, Trst, via Coroneo 1, V. nad. 853

Mizarsko delavnico

Trst, dne 15. junija 1921.

PRIPOROČA se dobroznana brivnica Jostp. Jerman, Trst, ul. XXX. Ottobre 14. (37)

Posojilnica v Podgradu oddaja v najem

hotel v »Narodnem domu«

Nastop po dogovoru.

Natančnejša pojasnila daje Posojilnica v Podgradu, Istra.

Izvoz živil iz Jugoslavije

kakor koruze, fižola, moke, sliv, krompirja in drugih deželnih pridelkov dobavlja le vagonse pošiljke najceneje trdka (463)

Paternost & Remi, Ljubljana, Jugoslavija

Naslov za brzojavke PAREM Ljubljana.

HIŠA

z njivo se takoj prodaja. Ogledati si v nedeljo v Kamjah 61 pri Črničah.

ALOJZI POVH

Trst, telefon šte. 3-29

Piazza Garibaldi 3 (pri Bariera)

1000 izgotovljenih oblek

zadnjega kroja, katere bom prodajal po L 175.—.

Ernest Scrobona, trgovec, Postojna št. 72

prej trgovina Peter Kreigher.

»Adria« čevlji

»Čevljarska zadruga« v Mirnu pri Gorici.

Edino domače podjetje te stroke

Izdeluje in ima v zalogi ved o 98 raznih vrst čevljev vseh velikosti in za vsak stan.

Čevlji našega izdelka so delani lično in trpežno, ter se za izdelavo rabi samo prvovrstno, lično in trajno usnje. Kaka druga prim. se je izključena.

Pazite na varstveno

znamko, ki je vtisnjena na podplat ali na platno.

varstvena znamka

Čevlji našega izdelka se lahko naroče naravnost iz tovarne v Mirnu pri Gorici ali kupijo v naših prodajalnah: v Trstu, Via Rettori št. 1 blizu magistrata. V Gorici Corso Verdi 32, v hiši Centralne posojilnice.

Zahtevajte čevlje »ADRIA« pri vseh trgovcih. Trgovci so dolžni priložiti naše izdelke po od za ruge določen cen, pomnožen za poštino. Na zahtevo kupca morajo trgovci pokazati originalni, tiskani cenik »Čevljarske zadruge«.

V krajih, kjer trgovci ne držijo čevljev našega izdelka, se iščejo zastopniki v svojo naročnino za privlačne stranke. Zastopniki določijo svojo ceno primerno odškodnino.

Zadruga je izdala, nov bogato ilustriran cenik, katerega pošlje na zahtevo brezplačno.

Vsi dopisi in naročila naj se pošljejo na naslov:

»Čevljarska zadruga« v Mirnu pri Gorici.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opotija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu

Rmetijska in vrtnarska gosp. zadruga v Trstu

reg. zadr. z om. por. Telefon 36-75 — ul. Raffinera 7 — Telefon 36-75

I. redne občne zbornice podružnic

ki se bodo vršili dne 19. junija predpoldne

v Boljuncu ob 3. uri v gostilni g. A. Sancin, v Predkoti ob 9. uri v občinski hiši (Loka-Bezovica Črnikal).

Popoldne: v Oslu ob 3 v gostilni Slavec, v Plavljah ob 3 v gostilni M. Hrovatin, v Skofljah ob 3 pri g. Furlančiču, št. 115, v Dolini (kraj in uro določi podr. odbor) v Klancu ob 3 v podružničnih prostorih.

DNEVNI KED: 1. Poročilo zastopnika matice in odobritev letnega računa za l. 1920 ter razdelitev čistega dobička. 2. Poročilo podružničnega načelnika in nadzornišva. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev novega odbora in zastopnikov za občni zbor matice. 5. Slučajnosti.

Z ozirom na veliko važnost občnih zborov se pričakuje obilne udeležbe.

ODBOR MATICE.

A. De Masi & G. Sferza

Mavricija Wackvitz nasledniki

Trst, ul. Torre bianca 32. Telefon 29-83

Velika izbira majoličnih in železnih peči, ekonomskih ognjišč in štedilnikov. — Izbira majoličnih posod za kuhinje, kopeli in closet

Zaloga cementa, cementnih plošč, pečic, raznjev, vrat iz litega železa vsake velikosti

16. 17. in 18. junija t. l.

se začne v skladiščih strojarne

L. BARBIERI, - Udine

via Cavour št. 16

izredna prodaja

USNJA in KOŽ

po jako nizkih cenah.

Inserirajte v »Edinosti«

»Adria« čevlji

»Čevljarska zadruga« v Mirnu pri Gorici.

Edino domače podjetje te stroke

Izdeluje in ima v zalogi ved o 98 raznih vrst čevljev vseh velikosti in za vsak stan.

Čevlji našega izdelka so delani lično in trpežno, ter se za izdelavo rabi samo prvovrstno, lično in trajno usnje. Kaka druga prim. se je izključena.

Pazite na varstveno

znamko, ki je vtisnjena na podplat ali na platno.

varstvena znamka

Čevlji našega izdelka se lahko naroče naravnost iz tovarne v Mirnu pri Gorici ali kupijo v naših prodajalnah: v Trstu, Via Rettori št. 1 blizu magistrata. V Gorici Corso Verdi 32, v hiši Centralne posojilnice.

Zahtevajte čevlje »ADRIA« pri vseh trgovcih. Trgovci so dolžni priložiti naše izdelke po od za ruge določen cen, pomnožen za poštino. Na zahtevo kupca morajo trgovci pokazati originalni, tiskani cenik »Čevljarske zadruge«.

V krajih, kjer trgovci ne držijo čevljev našega izdelka, se iščejo zastopniki v svojo naročnino za privlačne stranke. Zastopniki določijo svojo ceno primerno odškodnino.

Zadruga je izdala, nov bogato ilustriran cenik, katerega pošlje na zahtevo brezplačno.